

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/366/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3815201649
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3815201649.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD., v spore žalobcu: H. W. s.r.o., H. XX XXX XXX, so sídlom Q. XX, O. - W. Q., zastúpeného X. X. B., advokátom so sídlom Q. XX, O. - W. Q., proti žalovanému: X. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., XX. U. XX/XX, adresa na doručovanie: Z., F. XXXX/XX, o zaplatenie 5.822,37 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 20. júna 2017 č. k. 14C/43/2015-77, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1.1 Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom (v poradí druhým, po zrušení prvého rozsudku odvolacím súdom a vrátení veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie) vo výroku I. zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 821,50 eur s príslušenstvom, výrokom II. zamietol žalobu vo zvyšnej časti a výrokom III. nepriznal žalovanému nárok na náhradu trov konania. Rozhodnutie vo veci samej zdôvodnil tým, že žalobca vzal žalobu v časti o zaplatenie sumy 821,50 eur s príslušenstvom späť, preto súd podľa § 144 a § 145 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) konanie v tejto časti zastavil. Vo zvyšnej časti mal súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania za preukázané, že žalovaný dňa 19.04.2011 a právny predchodca žalobcu dňa 29.04.2011 podpísali listinu, označenú ako „Žiadosť a zmluva o poskytnutí účelovej pôžičky“. Z textu listiny vyplýva, že právny predchodca žalobcu mal poskytnúť žalovanému pôžičku. K sume pôžičky sú v listine uvedené dva údaje: „Schválená výška pôžičky 5000 €“ a „Celková suma pôžičky 9648 €“. Žalovaný uhradil právnenmu predchodcovi žalobcu sumu 519,37 eur. Listom zo dňa 29.02.2012, označeným ako „Predžalobná upomienka“, vyzval právny predchodca žalobcu žalovaného na okamžitú úhradu všetkých splátok jednorazovo, spolu vo výške 9.528,68 eur v lehote 3 dní od doručenia upomienky. Upomienka bola žalovanému doručená dňa 05.03.2012.

1.2 Aplikujúc ustanovenia § 37 ods. 1, § 40 ods. 1, § 43a ods. 1, § 43c ods. 1, § 44 ods. 1, ods. 2, § 52 ods. 1, ods. 2, § 100 ods. 1, § 101, § 107 ods. 1, § 451 ods. 2, § 457, § 657 a § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a § 1 ods. 2, § 2, § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch súd prvej inštancie právne vec posúdil tak, že zmluva nevznikla, keďže z formulára „Žiadosti a zmluvy o poskytnutí účelovej pôžičky“ je zrejmé, že v bode VI. tohto formulára uviedol žalovaný (spotrebiteľ) ako záujemca o poskytnutie pôžičky sumu, ktorú požadoval a lehotu, počas ktorej bude poskytnutú pôžičku splácať. Bod VIII. formulára pod názvom „Schválená výška pôžičky (nevypĺňa sa)“ vyplnil žalobca (veriteľ) až po tom, čo spotrebiteľ vyplnil predchádzajúce časti formulára a formulár podpísal. Keďže právny

predchodca žalobcu formulár dopĺňal o ďalšie údaje, mal byť formulár následne predložený žalovanému na vyjadrenie, či takýto (zmenený) návrh zmluvy akceptuje. Keďže sa tak nestalo, zmluva podľa názoru súdu prvej inštancie nevznikla. Okrem toho však v bode VIII. zmluvného formulára sú okrem iného uvedené údaje: „Schválená výška pôžičky 5000 €“ a „Celková suma pôžičky 9648 €“. Výška požičanej sumy je esenciálnou a neoddeliteľnou náležitosťou zmluvy o pôžičke. Pokiaľ údaj o jej výške chýba alebo je vyjadrený nezrozumiteľným alebo neurčitým spôsobom, nemôže dôjsť k platnému uzavretiu zmluvy o pôžičke. Preskúmaný formulár obsahuje dve vyjadrenia s tým istým významom a pri každom z nich je uvedená iná suma, čo robí zmluvu nezrozumiteľnou. Vzhľadom k tomu, že pre spotrebiteľský úver (ktorý môže mať aj formu pôžičky) sa vyžaduje pod sankciou neplatnosti písomná forma zmluvy, nemožno vadu písomného prejavu vôle napraviť konkludentne, teda tým, že veriteľ poskytol plnenie, ktoré dlžník prijal a následne splácal splátky. Nezrozumiteľnosť údajov o výške poskytnutého plnenia je tak zásadná vada tohto právneho úkonu, že nemožno aplikovať ani zásadu preferencie výkladu v prospech platnosti právneho úkonu, pretože žiaden prijateľný výklad v prospech platnosti právneho úkonu neexistuje.

1.3 Súd prvej inštancie ďalej poukázal na to, že náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere vymedzuje zákon č. 129/2010 Z. z., ktorý zároveň definuje pojmy „celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom“ a „celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť“. Preto neexistoval rozumný dôvod, aby zmluva definovala tieto pojmy inak než boli použité v zákone, dokonca inak než sú bežne používané v slovenskom jazyku. Použitie slovného spojenia „celková suma pôžičky“ v inom význame než v takom, ktorý označuje celkové plnenie, ktoré veriteľ požičiava dlžníkovi, môže byť máttúce nielen pre dlžníka, ale aj pre ďalšie subjekty. Svedčí o tom aj znenie žaloby, kde pôvodný žalobca uviedol, že žalovanému „poskytol celkovú sumu pôžičky 9648 eur“.

1.4 Napokon súd prvej inštancie konštatoval, že pokiaľ boli na základe takejto neplatnej zmluvy poskytnuté žalovanému nejaké finančné prostriedky, bol povinný vrátiť ich žalobcovi z titulu bezdôvodného obohatenia. Vzhľadom na ustanovenie § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa súd prihliadal na premlčanie žalovaného nároku. Súd prvej inštancie mal za to, že právny predchodca žalobcu sa dozvedel o bezdôvodnom obohatení žalovaného už v okamihu, keď mu peňažné prostriedky poskytol, t. j. dňa 29.04.2011. Žaloba bola súdu doručená až dňa 05.02.2015, teda po uplynutí dvojiročnej premlčacej doby. Preto súd prvej inštancie žalobu v časti, v ktorej nebola vzatá späť, zamietol.

1.5 Výrok o trovách konania zdôvodnil súd prvej inštancie s odkazom na § 255 ods. 1 CSP tým, že v časti o zaplatenie sumy 821,50 eur bolo konanie z viny žalobcu zastavené a vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol, žalobca bol teda v spore v celom rozsahu neúspešný. Žalovaný ako úspešná strana by mal nárok na náhradu trov konania. Keďže mu však žiadne trovy z obsahu súdneho spisu nevyplývajú, súd mu nárok na nich náhradu nepriznal.

2. Proti uvedenému rozsudku podal včas odvolanie žalobca, a to vo výrokoch II. a III. a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že zaviazá žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 5.000,87 eur spolu s úrokom z omeškania. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie nesprávne označil úverovú zmluvu za absolútne neplatný právny úkon, čo nemá oporu v zákone ani v skutkovom stave. Úverová zmluva bola uzavretá riadne a platne v písomnej forme, na jej základe žalovaný čerpal úver v sume 5 000 eur tak, ako je táto výška úveru uvedená v základných náležitostiach úverovej zmluvy pod označením „schválená výška pôžičky“. Z tejto položky je nepochybné, že ide o sumu úveru poskytnutého žalovanému. Položka „celková suma pôžičky“ v sume 9.684,- eur označuje celkovú sumu, na ktorej zaplatenie sa žalovaný zmluvne zaviazal. Tento pojem je definovaný v čl. 1.1 Všeobecných obchodných podmienok ako súčet všetkých splátok. Naviac pojem „celková suma pôžičky“ je obsahovo zhodný so zákonným pojmom „celková čiastka“, ako je definovaný v § 2 písm. h) zákona č. 129/2010 Z. z. Jednoduchým aritmetickým výpočtom by súd prvej inštancie tiež musel dospieť k záveru, že celková suma pôžičky 9.648,- eur pozostáva zo sumy poskytnutého schváleného úveru 5.000,- eur a celkových nákladov spojených s úverom v sume 4.648,- eur. Pokiaľ súd prvej inštancie uviedol, že právny predchodca žalobcu v žalobe uviedol nesprávnu výšku poskytnutého úveru, túto vadu žalobca zhojil písomným vyjadrením z 18.01.2016. Žalobca je toho názoru, že úverová zmluva spĺňa základné kritériá určitosti a zrozumiteľnosti právneho úkonu. Pri výklade právnych úkonov a ich posudzovaní je nevyhnutné brať na zreteľ ústavný príkaz preferencie výkladu v prospech platnosti právneho úkonu a dôvody neplatnosti nerozširovať nad rámec zákonom uvedených prípadov (nález Ústavného súdu SR z 1.4.2015 sp. zn. I. ÚS 640/2014). V dôsledku nesprávne zisteného skutkového stavu a nesprávneho posúdenia absolútnej neplatnosti úveru je nesprávne aj nastolenie režimu bezdôvodného obohatenia a

tým aj nesprávna aplikácia dvojročnej subjektívnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Nakoľko úverová zmluva bola uzavretá platne, podľa žalobcu sa na ňu vzťahuje režim trojročnej premlčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka a ním uplatnený nárok z úverovej zmluvy v čase začatia sporu premlčaný nebol.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné vo výroku II. potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP. Pokiaľ ide o výrok I. (čiastočné zastavenie konania), tento nebol napadnutý odvolaním a odvolací súd ho nepreskúmal.

5. Súd prvej inštancie založil svoj záver o neplatnosti zmluvy predovšetkým na tom, že v zmluve nebolo jednoznačne uvedené, akú sumu vlastne veriteľ dlžníkovi poskytuje. Zmluva obsahovala dva rôzne údaje o výške (sume) pôžičky, keď v nej bolo uvedené, že „celková suma pôžičky“ je 9 648 eur a zároveň, že „schválená výška pôžičky“ je 5 000 eur. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie považuje obe formulácie („celková suma pôžičky“ a „schválená výška pôžičky“) za označenie tej istej náležitosti zmluvy - výšky (sumy) poskytnutej pôžičky. V prípade úveru by ešte bolo možné predpokladať, že „schválená výška“ označuje maximálnu úverovú sumu (úverový strop), kým „(celková) suma pôžičky/úveru“ by mohla označovať výšku skutočne čerpaného úveru, to by však „suma pôžičky/úveru“ nemohla byť vyššia než „schválená výška“, ako je tomu v danom prípade (okrem toho tu nejde o úverovú zmluvu, ale o zmluvu o pôžičke). Suma pôžičky (výška požičanej sumy) je pritom podstatnou náležitosťou zmluvy o pôžičke a pokiaľ nie je jasne uvedená (resp. pokiaľ nie je jednoznačne uvedený spôsob jej budúceho určenia) alebo je uvedená dvoma rôznymi sumami, nedošlo k dohode o tejto podstatnej časti zmluvy, a teda ani k uzatvoreniu zmluvy o pôžičke. Nejde pritom len o absenciu písomnej formy zmluvy, ako ju vyžadovalo ustanovenie § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., ale o to, že vzhľadom na nejednoznačnosť výšky pôžičky ako esenciálnej náležitosti zmluvy o pôžičke nemohla vôbec žiadna zmluva o pôžičke vzniknúť.

6. K námietke žalobcu, že pojem „celková suma pôžičky“ je obsahovo zhodný s pojmom „celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť“, ako je definovaný v § 2 písm. h/ (k 29.04.2011 písm. j/ - pozn. odvolacieho súdu) zákona č. 129/2010 Z. z., odvolací súd uvádza, že tieto dva pojmy v žiadnom prípade nemožno zamieňať. Bolo by to nielen v rozpore s citovaným ustanovením zákona, ale - ako správne uviedol už súd prvej inštancie - aj v rozpore s bežným jazykovým výkladom pojmov, keď pod „celkovou sumou pôžičky“ sa logicky rozumie suma, ktorú poskytuje veriteľ dlžníkovi ako pôžičku, nie celková suma, ktorú má dlžník vrátiť vrátane úrokov a poplatkov.

7. Ak súd prvej inštancie poukázal na znenie žaloby, kde samotný (pôvodný) žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu uviedol, že so žalovaným uzavrel dňa 29.04.2011 zmluvu o pôžičke, na základe ktorej poskytol žalobca žalovanému celkovú sumu pôžičky 9.648,- eur, nešlo len o nedostatok žaloby, ktorý žalobca neskôr opravil. Súd prvej inštancie tento citát zo žaloby uviedol ako ilustráciu toho, že údaje o skutočnej poskytnutej sume pôžičky boli v zmluve uvedené tak nejednoznačne, že samotný právny zástupca pôvodného žalobcu pri spisovaní žaloby nesprávne predpokladal, že poskytnutá suma pôžičky bola 9 648 eur. Akékoľvek dodatočné vysvetlenie zo strany žalobcu nebolo spôsobilé odstrániť tento nedostatok zmluvy.

8. Pokiaľ žalobca v odvolaní odkazoval na ústavný príkaz uprednostniť výklad v prospech platnosti právneho úkonu, odvolací súd k tomu uvádza, že pre výklad v prospech platnosti právneho úkonu by museli byť dané aspoň základné, esenciálne prvky právneho úkonu, medzi ktoré nepochybne v prípade pôžičky patrí aj výška poskytnutej sumy (resp. v prípade úveru záväzok veriteľa poskytnúť peňažné prostriedky v konkrétnej výške). Pokiaľ je tento údaj nejednoznačný, nemožno nijakým spôsobom dospieť k takému výkladu zmluvy, ktorý by bol v prospech jej platnosti.

9. Odvolací súd sa teda stotožnil s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie v tom zmysle, že z dôvodu nejasne uvedenej základnej náležitosti zmluvy o pôžičke je zmluva neplatná (resp. vôbec nedošlo k zhodnému prejavu vôle oboch zmluvných strán, a teda zmluva vôbec nevznikla). Preto financie, ktoré žalobca poskytol žalovanému, predstavovali plnenie z neplatného právneho úkonu resp.

plnenie bez právneho dôvodu, a teda bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré bol žalovaný povinný vrátiť. Pokiaľ ide o premlčanie, aj keď súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku odkazoval na ustanovenie § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa, ktoré Ústavný súd SR po vydaní napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vyhlásil za protiústavné, zo spisu vyplýva, že aj samotný žalovaný na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 18.04.2017 namietal premlčanie žalobcovho nároku, takže súd prvej inštancie sa správne zaoberal otázkou, či došlo k premlčaniu nároku. Správny bol tiež záver súdu prvej inštancie, že právny predchodca žalobcu sa dozvedel o bezdôvodnom obohatení žalovaného už v okamihu, keď mu peňažné prostriedky poskytol, t. j. dňa 29.04.2011. Žaloba bola súdu doručená až dňa 05.02.2015, teda po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

10. Preto odvolací súd napadnutý výrok II., ktorým bola žaloba zamietnutá, ako vecne správny potvrdil.

11. Vzhľadom na podané odvolanie odvolací súd preskúmal aj výrok o trovách konania (výrok III.) ako závislý výrok (§ 379 písm. a/ CSP) a dospel k záveru, že aj tento výrok je potrebné potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP. Žalobca v odvolaní uviedol, že napáda aj výrok III., avšak neuviedol žiadne vecné dôvody nesprávnosti tohto výroku. Výrok, že „žalovanému sa nepriznáva náhrada trov konania“ znamená, že žalovaný by mal nárok na náhradu trov, ale vzhľadom na okolnosti (v tomto prípade vzhľadom na to, že mu žiadne trovy nevznikli), nebolo potrebné mu náhradu trov priznávať. Tento výrok implicitne vyjadruje aj to, že žalobca nemá nárok na náhradu trov, pretože vo veci samej nebol úspešný. Keďže výrok vo veci samej považoval odvolací súd za správny, správny bol aj záver súdu prvej inštancie, že žalobca bol v spore v celom rozsahu neúspešný, preto žalobca nemá nárok na náhradu trov konania. Vzhľadom k tomu, že žalovaný nepodal odvolanie, odvolací súd nepreskúmaval výrok o trovách v tom zmysle, či nie je potrebné ho zmeniť v prospech žalovaného. Preto odvolací súd tento výrok potvrdil.

12. V odvolacom konaní mal plný úspech žalovaný, preto by mu proti neúspešnému odvolateľovi (žalobcovi) patril podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovaný bol však v odvolacom konaní nečinný, žiadne trovy mu nevznikli, preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

13. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).